

स्थानीय तह निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७३

आयोगबाट स्वीकृत मिति
२०७३/१२/८

प्रस्तावना : स्थानीय तहको निर्वाचनमा गरिने पर्यवेक्षणलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउनका लागि पर्यवेक्षण सम्बन्धी कार्यविधि तय गर्ने, पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई अनुमति दिने, पर्यवेक्षकको योग्यता निर्धारण गर्ने, पर्यवेक्षणका सन्दर्भमा विभिन्न पक्षको भूमिका निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ६ को उद्देश्य प्राप्तिका लागि सोही ऐनको दफा ५० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी निर्वाचन आयोगले यो निर्देशिका बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस निर्देशिकाको नाम “स्थानीय तह निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७३” रहेको छ ।
(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,-
 - (क) “आयोग” भन्नाले संविधानको धारा २४५ बमोजिमको निर्वाचन आयोग सम्भन्नुपर्छ ।
 - (ख) “एकाई” भन्नाले दफा ९ बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई सम्भन्नुपर्छ ।
 - (ग) “निर्वाचन” भन्नाले स्थानीय तहको निर्वाचन सम्भन्नुपर्छ र सो शब्दले उपनिर्वाचनलाई समेत जनाउँछ ।
 - (घ) “निर्वाचन अधिकारी” भन्नाले जिल्ला निर्वाचन कार्यालयको प्रमुख सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले क्षेत्रीय निर्वाचन कार्यालयको प्रमुखलाई समेत जनाउँछ ।
 - (ङ) “निर्वाचन अधिकृत” भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ७ बमोजिम नियुक्त भएको निर्वाचन अधिकृत सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले मुख्य निर्वाचन अधिकृत र सहायक निर्वाचन अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।
 - (च) “पर्यवेक्षक” भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम स्थानीय तहको निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न अनुमति प्राप्त व्यक्ति सम्भन्नुपर्छ र सो शब्दले पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई समेत जनाउँछ ।
 - (छ) “पर्यवेक्षण आचार संहिता” भन्नाले निर्वाचन आयोग ऐन, २०७३ को दफा ६ को प्रयोजनको लागि आयोगले बनाएको पर्यवेक्षण आचार संहिता सम्भन्नु पर्छ ।
 - (ज) “पर्यवेक्षण संघ/संस्था” भन्नाले यस निर्देशिको दफा ७ बमोजिम आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त राष्ट्रिय संघ/संस्था/सञ्जाललाई सम्भन्नुपर्छ ।
 - (झ) “मतदान अधिकृत” भन्नाले स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ११ बमोजिम नियुक्त भएको मतदान अधिकृत सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले सहायक मतदान अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।
 - (ञ) “मतदान केन्द्र” भन्नाले निर्वाचनमा मतदान गर्ने प्रयोजनका लागि आयोगले तोकेको मतदान केन्द्र सम्भन्नुपर्छ ।
 - (ट) “समिति” भन्नाले दफा ८ बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति सम्भन्नु पर्छ ।

परिच्छेद -२
पर्यवेक्षणसम्बन्धी व्यवस्था

३. **निर्वाचन पर्यवेक्षण:** (१) निर्वाचनकोपर्यवेक्षण गर्ने राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूले आयोगबाट अनुमति प्राप्त गर्नुपर्नेछ । तर अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थालाई निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि अनुमति दिइने छैन ।
- (२) आयोगले राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षणसम्बन्धी अनुभव भएका ख्यातिप्राप्त व्यक्ति, निर्वाचन विशेषज्ञ तथा नेपाली नागरिकलाई मतदानको दिन निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुमति दिन वा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (३) आयोगले नेपालस्थित, कूटनैतिक नियोग वा गत पाँच वर्षदेखि नेपालमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूलाई मतदान कार्यको अवलोकन गर्न अनुमति दिन सक्नेछ ।
४. **पर्यवेक्षण गर्नसंघ/संस्थाहरूलाई दिइने अनुमतिका आधारहरू:** (१) निर्वाचनको पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त गर्न चाहने प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम दर्ता भएको राष्ट्रिय संघ/संस्थाले देहाय बमोजिमका कागजातहरू संलग्न गरी आयोग समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ :-
- (क) संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
(ख) संस्था नविकरण भएको निस्साको प्रतिलिपि,
(ग) संस्थाको विधानको प्रतिलिपि,
(घ) संस्थाको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,
(ङ) संस्थाको कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नामावली,
(च) विगतमा गरेका राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुभव भए सो को प्रमाण,
(छ) पर्यवेक्षण सम्बन्धमा संघ/संस्थाले तयार गरेको ब्रोशर, पुस्तिका, निर्देशिका वा अन्य कुनै प्रकाशन भए सो समेत,
(ज) संस्थाले तयार गरेको पर्यवेक्षक परिचालनसम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना ।
- (२) उपदफा १को खण्ड (ज) को नीति तथा कार्ययोजनामा पर्यवेक्षक परिचालन गर्ने लैङ्गिक तथा समावेशी व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
- (३) आयोगबाट यसअघि अनुमति प्राप्त गरी निर्वाचन पर्यवेक्षणमा संलग्न भएको भए आयोगबाट निर्धारित अवधि भित्रै सो को प्रतिवेदन पेश गरेको प्रमाण संलग्न गर्नुपर्नेछ ।
- (४) आयोगबाट यसअघि निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि अनुमति प्राप्त गरी पर्यवेक्षण प्रतिवेदन पेश नगर्ने राष्ट्रिय संस्थाहरूलाई निर्वाचनको लागि पर्यवेक्षण अनुमति दिइने छैन ।
- (५) एक भन्दा बढी संस्थाहरू मिली खडा गरिएको संस्था वा सञ्जाल (Consortium) को हकमा त्यस्तो संस्था वा सञ्जाल गठन तथा कामगर्ने सम्बन्धमा भएको कार्य समितिको निर्णय रसम्झौता पत्र समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (६) कुनै संस्था वा सञ्जालमा समावेश भएको संस्था वा सञ्जालले आफ्नो नामबाट निर्वाचन पर्यवेक्षणको लागि अनुमति प्राप्त गर्ने छैन ।
- (७) निर्वाचनका लागि सबै प्रदेशका हिमाल, पहाड र तराईकाजिल्लाहरू समावेश गरीन्यूनतम एक सय मतदान स्थलमा पर्यवेक्षण गर्न चाहने राष्ट्रिय संघ/संस्थाले मात्र पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि निवेदन दिनुपर्नेछ ।
- (८) पर्यवेक्षण गर्नको लागि अनुमति दिने वा नदिने सम्पूर्ण अधिकार आयोगमा निहित रहनेछ ।
- (९) कुनै व्यक्ति वा संघ/संस्थाले गलत कार्य गरी कारवाहीमा परेको भन्ने कुरा अभिलेखबाट देखिएमा त्यस्तो व्यक्ति वा संघ/संस्थालाई पर्यवेक्षण अनुमति दिइने छैन ।
५. **पर्यवेक्षकको लागि आवश्यक योग्यता :** (१) निर्वाचनमा पर्यवेक्षण संघ/संस्थाबाट खटिने व्यक्तिको योग्यता देहाय अनुसार हुनुपर्नेछ :-

- (क) नेपाली नागरिक,
 - (ख) २१ वर्ष उमेर पूरा भएको,
 - (ग) प्रविणता प्रमाण पत्र तह वा दश जोड दुई वा सो सरह उत्तीर्ण भएको,
 - (घ) कुनै पनि राजनीतिक दलको सदस्य नभएको,
 - (ङ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा कसुरदार ठहरी अदालतबाट सजाय नपाएको,
 - (च) निर्वाचनसम्बन्धी कसूरमा सजाय नपाएको,
 - (छ) मानसिक सन्तुलन ठीक भएको ।
- (२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायको शैक्षिक योग्यतालाई समेत पर्यवेक्षणको लागि योग्य भएको मानिनेछ :-
- (क) आयोगले सञ्चालन गरेको निर्वाचनमा पर्यवेक्षणको अनुभव भएका व्यक्तिहरूको हकमा एस.एल.सी उत्तीर्ण भएको,
 - (ख) महिलाको हकमा एस.एल.सी उत्तीर्ण गरेको वा विगतमा आयोगबाट सञ्चालन गरेको निर्वाचनमा पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्यमा अनुभव भएको ।

६. **निर्वाचन पर्यवेक्षण अनुमति प्रक्रिया:** (१) पर्यवेक्षण समितिको सिफारिसमा आयोगले निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूलाई अनुमति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिमको पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि देहाय बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गर्नुपर्नेछ :-
- (क) पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि आयोगबाट अनुसूची-१ बमोजिम सूचना प्रकाशन गर्नेछ ।
 - (ख) खण्ड (क) बमोजिमको सूचनाका आधारमा पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूले अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा एकाईमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (ग) खण्ड (ख) बमोजिम दिइने निवेदन साथ प्राप्त कागजातहरू जाँचबुझ गर्दा कुनै कुरा स्पष्ट नभएमा त्यस्ता संघ/संस्थासँग सो एकाईले थप विवरण माग गर्न सक्नेछ ।
 - (घ) एकाईले प्राप्त निवेदन माथि आवश्यक जाँचबुझ गरी समितिमा पेश गर्नेछ ।
तर आवश्यक कागजातहरू संलग्न नभएमा पर्यवेक्षण अनुमतिसम्बन्धी निवेदनमाथि कुनै कारवाही हुने छैन ।
 - (ङ) खण्ड (घ) बमोजिम एकाईले पेश गरेको निवेदनहरू उपर जाँचबुझ गर्दा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेको पाइएमा समितिले आयोगमा पेश गर्नेछ ।
 - (च) पर्यवेक्षण समितिको सिफारिस समेतलाई आधार मानी आयोगले पर्यवेक्षण अनुमति प्रदान गर्ने निर्णय गर्नेछ,
 - (छ) आयोगबाट भएको खण्ड (च) बमोजिमको निर्णयको जानकारी एकाईले सम्बन्धित संघ/संस्थालाई दिनेछ ।
 - (ज) अनुमति प्राप्त गर्ने संघ/संस्था प्रमुखले पर्यवेक्षण अनुमतिपत्र लिन वा सोसँग सम्बन्धित अन्य कार्यहरू गर्न आफै उपस्थित हुन नसक्ने भएमा अन्य कुनै व्यक्तिलाई अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा अधिकार प्रदान गर्न सक्नेछ ।
 - (झ) पर्यवेक्षण गर्न आयोगबाट अनुमति प्राप्त गरेको संघ/संस्थाले आफ्नो संस्थाबाट खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनुसूची-४ बमोजिमको शपथग्रहण गराई उक्त शपथ पत्र र नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सहित राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचयपत्र प्राप्त गर्न एकाईमा अनुरोध गर्नुपर्नेछ ।
 - (ञ) खण्ड (ज) बमोजिमका कागजात जाँचबुझ गर्दा उपयुक्त ठहरेमा एकाईले त्यस्तो संघ/संस्थाले परिचालन गर्ने पर्यवेक्षकहरूलाई अनुसूची-५ बमोजिमको राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचयपत्र उपलब्ध गराउनेछ ।
 - (ट) अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाहरूले निर्वाचन पर्यवेक्षणमा खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनिवार्य रूपमा अनुसूची-६ मा उल्लिखित विषयहरूको अभिमुखीकरण गराउनु पर्नेछ ।

- (ठ) आयोगबाट अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण अनुमति गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूले अभिमुखीकरणका लागि स्रोत व्यक्तिहरू माग गरेमा आयोगले स्रोत व्यक्ति उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (ड) पर्यवेक्षण गर्न अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाहरूले निर्वाचनसम्बन्धी आवश्यक कानून एवं आयोगका अन्य प्रकाशनहरू अध्ययनका लागि माग गरेमा नियमानुसार उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (ढ) अनुमति प्राप्त राष्ट्रिय संघ/संस्थाले आफूले खटाउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख विवरण अनुसूची-७ बमोजिम तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ण) विद्युतीय यन्त्रको प्रयोग गरी निवेदन दिन चाहने पर्यवेक्षण संघ/संस्था वा व्यक्तिले <https://www.observer.election.gov.np>मा लग अन गरी निवेदन दिन सक्नेछन् ।

७. **निर्वाचन कार्यालय मार्फत निवेदन दिन सकिने** : (१) पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूले आयोगले निवेदन माग गरेको समयभित्र सम्बन्धित निर्वाचन कार्यालय मार्फत आवश्यक कागजातहरू संलग्न गरी निवेदन दिन सक्नेछन् । तर काठमाडौं उपत्यकाको हकमा भने आयोगमा निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) निर्वाचन कार्यालयले निवेदन साथ प्राप्त कागजात उपर प्रारम्भिक जाँचबुझगरी छिटो माध्यमबाट एकाईमा पठाउनु पर्नेछ ।
- (३) एकाईले आयोगबाट भएको निर्णयको जानकारी सम्बन्धित क्षेत्रीय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालय र मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयलाई दिनेछ ।
- (४) निर्वाचन कार्यालय मार्फत निवेदन दिएका संघ/संस्थाले पर्यवेक्षणमा खटाउने पर्यवेक्षकहरूको दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ढ) बमोजिमको विवरण प्राप्त भएपछि निजहरूलाई राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचयपत्र उपलब्ध गराउन एकाईले निर्वाचन कार्यालयलाई पत्राचार गर्नुपर्नेछ ।
- (५) उपदफा (४) बमोजिम एकाईले पठाएको विवरण प्राप्त भएपछि विवरणमा उल्लेख गरिएका पर्यवेक्षकहरूलाई निर्वाचन कार्यालयले दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचयपत्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

संस्थागत व्यवस्था

८. **निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति** : (१) निर्वाचनको पर्यवेक्षणको समन्वय, सहजीकरण तथा निर्देशनका लागि आयोगमा देहाय बमोजिमको निर्वाचन पर्यवेक्षण समिति रहनेछ -
(क) माननीय निर्वाचन आयुक्त (पर्यवेक्षण हेर्ने)	-संयोजक
(ख) सचिव, निर्वाचन आयोग	-सदस्य
(ग) सहसचिव, प्रशासन महाशाखा, निर्वाचन आयोग	-सदस्य
(घ) सहसचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय	-सदस्य
(ङ) सहसचिव, गृह मन्त्रालय	-सदस्य
(च) उपसचिव, योजना, अनुगमन तथा समावेशीकरणशाखा, निर्वाचन आयोग	-सदस्य-सचिव
- (२) समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ । (
- ३) समितिको कार्यविवरण देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) पर्यवेक्षणका लागि आवश्यक पर्ने नीतिगत व्यवस्थाको सिफारिस गर्ने,
- (ख) निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्न चाहने संघ/संस्थाहरूको अनुमतिका लागि सिफारिस गर्ने,
- (ग) पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्यको निर्देशन, समन्वय, सहजीकरण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
९. **निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई** : (१) निर्वाचनको पर्यवेक्षणसम्बन्धी कार्य गर्नको लागि आयोगमा देहाय बमोजिमको एक निर्वाचन पर्यवेक्षण व्यवस्थापन एकाई रहनेछ :-

(क) सह सचिव	एक
(ख) उपसचिव, योजना अनुगमन तथा समावेशीकरण शाखा	एक
(ग) उपसचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय	एक
(घ) शाखा अधिकृत, योजना अनुगमन तथा समावेशीकरण शाखा	दुई
(ङ) नायव सुब्बा/खरिदार	चार
(च) कम्प्यूटर अपरेटर	छ
(छ) कार्यालय सहयोगी	एक

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको एकाईको बैठकमा आवश्यकता अनुसार अन्य पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

(३) एकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) आयोगबाट निर्णय भएबमोजिम निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न चाहने राष्ट्रियसंघ/संस्थालाई निवेदन पेश गर्न सूचना आह्वान गर्ने,
- (ख) एकाई तथा निर्वाचन कार्यालय मार्फत पर्यवेक्षण गर्न निवेदन दिने राष्ट्रियसंघ/संस्थाको निवेदन उपर जाँचबुझ गरी समितिमा पेश गर्ने,
- (ग) सम्बन्धित पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई आयोगबाट भएको निर्णयको जानकारी गराउने,
- (घ) अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण संघ/संस्थाबाट स्रोत व्यक्तिको माग भएमा उपलब्ध गराउने,
- (ङ) अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण संस्थाहरूको लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र आवश्यकता अनुसार त्रिफिडर डिब्रिफिड गर्ने व्यवस्था मिलाउने,
- (च) पर्यवेक्षणका लागि आयोगबाट स्वीकृति प्राप्त संस्थाहरूलाई अनुमति दिने र त्यस्ता संस्थाका पर्यवेक्षकलाई दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) बमोजिम परिचयपत्र उपलब्ध गराउने,
- (छ) समितिको निर्देशन बमोजिम पर्यवेक्षणसम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने,
- (ज) आयोगले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

१०. निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्र : (१) पर्यवेक्षणसम्बन्धी आवश्यक सूचना उपलब्ध गराउन तथा एकाईको काममा सहयोग गर्न एकाई मातहत रहने गरी आयोग परिसरमा निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रमा पर्यवेक्षण एकाईबाट आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था हुनेछ ।

(३) निर्वाचन पर्यवेक्षण स्रोत केन्द्रको कार्यविवरण देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) पर्यवेक्षण अनुमति तथा परिचयपत्र प्राप्त गर्ने सम्बन्धमा आयोगबाट भएको नीतिगत व्यवस्था, प्रक्रियागत व्यवस्था तथा अन्य आवश्यक सूचना तथा जानकारी पर्यवेक्षण संघ/संस्था तथा व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउने,
- (ख) पर्यवेक्षण अनुमति तथा परिचयपत्र प्रदान गर्न संघ/संस्थालाई सहजीकरण गर्ने,
- (ग) आयोगको सूचना बमोजिम पर्यवेक्षण संघ/संस्था र निर्वाचन कार्यालयबाट इमेल मार्फत प्राप्त निवेदनहरू एकाईमा पेश गर्ने ।
- (घ) पर्यवेक्षकलाई परिचयपत्र उपलब्ध गराउन पर्यवेक्षण संघ/संस्थाबाट पेश भएका विवरण तथा अन्य कागजातहरू एकाईमा पेश गर्ने,
- (ङ) एकाईसँग समन्वय गरी पर्यवेक्षकहरूलाई परिचयपत्र उपलब्ध गराउने,
- (च) एकाईबाट भएको निर्देशन बमोजिम निर्वाचन कार्यालय तथा पर्यवेक्षण संघ/संस्था वा व्यक्तिलाई सूचना, जानकारी तथा परिपत्रहरू समयमै पठाउने ।

परिच्छेद-४

पर्यवेक्षक तथा पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्यर प्रतिवेदनसम्बन्धी व्यवस्था

११. पर्यवेक्षकहरूको कर्तव्य : पर्यवेक्षकहरूले देहायबमोजिमको कर्तव्य प्राप्त गर्नु पर्नेछ :-

- (क) निर्वाचनसँग सरोकार राख्ने सम्बद्ध पक्षसँग निर्वाचनसम्बन्धी विषयमा स्वतन्त्रतापूर्वक संवाद गर्ने,
- (ख) पर्यवेक्षणआचार संहिता अन्तर्गत रही निर्वाचनसम्बन्धी विषयमा स्पष्ट हुने,
- (ग) आयोग वा मातहतका अधिकारीहरूबाट जारी गरिएको अधिकार क्षेत्रसम्बन्धी जानकारी लिने,
- (घ) निर्वाचन प्रचार अभियान, मतदाताको निर्वाध आवत जावत, संवेदनशील निर्वाचन समग्रीहरू (मतपेटिका, मतपत्र आदि) को ओसार-पसार, मतदान प्रक्रिया, मतगणना, निर्वाचन परिणाम र सञ्चार माध्यमहरूमा पहुँच आदि कुराको पर्यवेक्षण गर्ने,
- (ङ) निर्वाचनसम्बन्धी प्रक्रियाको विभिन्न चरणमा तोकिए अनुसार राजनीतिक दलहरूको सहभागिता रहे/नरहेको विषयमा जानकारी लिने,
- (च) निर्वाचन सम्बन्धमा परेको कुनै पनि उजुरी वा गुनासो बारे जानकारी लिने,
- (छ) मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्दा मतदान अधिकृतको अनुमति लिएर मात्र प्रवेश गर्ने, यसरी प्रवेश गर्दा मतदान केन्द्रको गोप्य कक्षमा प्रवेश नगर्ने,
- (ज) मतगणना स्थलमा निर्वाचन अधिकृतको अनुमति लिएर मात्र प्रवेश गर्ने,
- (झ) निर्वाचन परिणाम घोषणा गर्दा अपनाइने प्रक्रियासम्बन्धी जानकारी लिने,
- (ञ) पर्यवेक्षणको क्रममा आफूले प्राप्त गरेको अनुभव आदान-प्रदान गर्ने,
- (ट) निर्वाचन अधिकृतले तोकेबमोजिम मतपेटिका राखेको स्थलमा (मतदान कार्य समाप्त भई निर्वाचन अधिकृतको कार्यालयमा मतपेटिका ल्याइसके पछि) बस्न सक्ने,
- (ठ) पर्यवेक्षणको क्रममा कुनै किसिमको विसङ्गति, अनियमितता, धाँधली, डर त्रास देखाई कुनै मतदान केन्द्र वा मतदान केन्द्रको वरिपरि मतदाताहरूलाई स्वतन्त्रता पूर्वक मतदानबाट वञ्चित गर्ने कार्य आदि भएको देखेमा सोसम्बन्धी जानकारी तुरुन्त निर्वाचन आयोग/निर्वाचन अधिकृत/मतदान अधिकृत/क्षेत्रीय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयलाई गराउनु पर्ने ।

१२. अनुमति प्राप्त पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्य : (१) पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) आयोगबाट अनुमति प्राप्त नगरी पर्यवेक्षण कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ख) पर्यवेक्षकहरू मनोनयन गर्दा समावेशी नीतिलाई अवलम्बन गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) पर्यवेक्षण कार्यमा खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई अनिवार्य रूपमा अनुसूची-६ मा उल्लेखित विषयमा अभिमुखीकरण वा प्रशिक्षण दिनुपर्नेछ ।
- (घ) आफ्नो संस्थाबाट खटाउने प्रत्येक पर्यवेक्षकको परिचयपत्र प्राप्त गर्नु पूर्व अनुसूची-४ बमोजिमको सपथ गराउनु पर्नेछ, र सम्बन्धित संस्थाले आफ्नो संस्थामार्फत खटिने पर्यवेक्षकहरूको व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गरी पर्यवेक्षण एकाईमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) पर्यवेक्षक खटाउँदा सबै प्रदेशका हिमाल, पहाड र तराईसबै क्षेत्र समेट्ने गरी खटाउनु पर्नेछ ।
- (च) मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षकहरूको भिड भै मतदान अधिकृतको कार्यमा बाधा नहुने गरी पर्यवेक्षकहरू खटाउनु पर्नेछ ।
- (छ) पर्यवेक्षण कार्यमा सरकारी वा सरकारी स्वामित्व वा अर्धस्वामित्वका संघ/संस्था वा विश्वविद्यालय वा सामुदायिक विद्यालयका वहालवालाकर्मचारी वा शिक्षकहरूलाई खटाउन पाईने छैन ।

- (ज) पर्यवेक्षकको स्थायी बसोबास भएको वा मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भएको गाउँपालिका वा नगरपालिकाको वडामा पर्यवेक्षणका लागि खटाउन पाईने छैन ।
- (झ) पर्यवेक्षण गर्न अनुमति प्राप्त गरेका संस्थाले आवश्यक कानूनी र निर्वाचनसम्बन्धी आवश्यक सूचना तथा आचार संहिता सम्बन्धित पर्यवेक्षकहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (ञ) पर्यवेक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण खर्चको व्यवस्था सम्बन्धित संघ/संस्था आफैले गर्नु पर्नेछ ।
- (ट) एउटै व्यक्तिलाई एक भन्दा बढी संघ/संस्थाहरूले पर्यवेक्षकको रूपमा खटाउन पाउने छैन ।
- (ठ) कार्य समाप्त भएको तीन महिना भित्र आफ्नो आय व्यय सार्वजनिक गरी सोको लिखित जानकारी आयोगलाई गराउनु पर्नेछ ।
- (ड) निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्दा देखिएका लैङ्गिक हिंसाका घटनाहरूको समेत तथ्याङ्क सङ्कलन गरी प्रतिवेदनमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) पर्यवेक्षणका लागि अनुमति प्राप्त राष्ट्रिय संघ/संस्थाले मतदान कार्य समाप्त भएको पन्ध्र दिनभित्र प्रारम्भिक प्रतिवेदन र तीस दिनभित्र अन्तिम पर्यवेक्षण प्रतिवेदन आयोगमा अनिवार्य रूपमा बुझाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

निर्वाचन पर्यवेक्षणको सम्बन्धमा निर्वाचन अधिकृत, जिल्ला निर्वाचन अधिकारी र मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार

१३. निर्वाचन अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार : निर्वाचन पर्यवेक्षण सन्दर्भमा निर्वाचन अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-
- (क) निर्वाचन आयोगबाट जारी भएको पर्यवेक्षण निर्देशिका बमोजिम पर्यवेक्षणसम्बन्धी काम गर्ने, गराउने,
- (ख) आयोगबाट स्वीकृति प्राप्त पर्यवेक्षकहरूलाई पर्यवेक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने,
- (ग) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेका मतदान केन्द्र, मतदाताको विवरण, तालिम, जनशक्ति आदिजस्ता निर्वाचनसम्बन्धी विवरणहरूको सूचना उपलब्ध गराउने,
- (घ) पर्यवेक्षकहरूले कुनै मतदान केन्द्रको पर्यवेक्षण गर्ने सम्बन्धमा सुरक्षा माग गरेमा सो को आवश्यक व्यवस्था मिलाउने,
- (ङ) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेमा हलुका सवारी साधनलाई सवारी पासको व्यवस्था मिलाउने,
- (च) पर्यवेक्षकहरू उपर कुनै भवितव्य पर्न गएमा तत्काल उद्धारको व्यवस्था मिलाउने,
- (छ) पर्यवेक्षण आचार संहिताको उल्लङ्घन गरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमा पर्यवेक्षकलाई पर्यवेक्षण गर्न रोक लगाउनुका साथै निजलाई दिइएको परिचयपत्र रद्द गरी सो को जानकारी निर्वाचन आयोगलाई तत्काल गराउने ।
१४. निर्वाचन अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार : निर्वाचन पर्यवेक्षण सम्बन्धमा यस निर्देशिकामा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त निर्वाचन अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) आयोगबाट जारी भएको सूचना बमोजिम निर्वाचन पर्यवेक्षणको लागि पेश भएका निवेदनहरूको प्रारम्भिक जाँचबुझ गरी आयोगमा पठाउने,
- (ख) आयोगबाट पर्यवेक्षण अनुमति पाएका संघ/संस्थाहरूबाट खटिने पर्यवेक्षकहरूलाई यस निर्देशिकामा उल्लेख भएको प्रक्रिया पूरा गरी पर्यवेक्षक परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र सो को अभिलेख राख्ने,
- (ग) पर्यवेक्षकहरूले माग गरेका जानकारीहरू सम्भव भएसम्म उपलब्ध गराउने,

- (घ) निर्वाचन कार्यालयमा आउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख राख्ने,
- (ङ) पर्यवेक्षण आचार संहिताको उल्लङ्घन गरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमासो को जानकारी मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन आयोगलाई तत्काल गराउने,
- (च) पर्यवेक्षण कार्यलाई सहजीकरण गर्न आवश्यक कार्य गर्ने ।

१५. मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार : निर्वाचन पर्यवेक्षणका सन्दर्भमा मतदान अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) पर्यवेक्षकपरिचयपत्र लगाएर आउने पर्यवेक्षकहरूलाई मतदान केन्द्रको तोकिएको क्षेत्रमा प्रवेश गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउने,
- (ख) पर्यवेक्षकको परिचयको थप प्रमाण आवश्यक परेमा पर्यवेक्षकसँग माग गर्ने,
- (ग) पर्यवेक्षकले माग गरेका विवरणहरू सम्भव भएसम्म उपलब्ध गराउने,
- (घ) निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न दिदा मतदान भइरहेको समयमा मतपत्र, मतदाता नामावली, स्वस्तिक छाप, छापदानी तथा मतपेटिका जस्ता संवेदनशील मतदान सामग्रीहरू हातले छुन वा मतदान गरिरहेको कक्षमा प्रवेश गर्न र मतदाताले मतसंकेत गरिरहेको अवस्थाको अवलोकन गर्न नदिने,
- (ङ) मतदान केन्द्रमा भिडभाड हुन नदिन एक पटकमा बढिमा तीन जना पर्यवेक्षकहरूलाई मात्र मतदान केन्द्रभित्र प्रवेश गर्न दिने, तर मतदान अधिकृतले आवश्यक ठानेमा त्यस्तो सङ्ख्यालाई कम गर्न समेत सक्नेछ,
- (च) पर्यवेक्षण आचारसंहितामा उल्लेख भएका कुराहरूको पालना नगरी पर्यवेक्षण गरेको पाइएमा पर्यवेक्षण गर्न रोक लगाउनुका साथै निजलाई दिइएको परिचयपत्रखिचीं सोको जानकारी तत्काल निर्वाचन अधिकृतलाई दिने,
- (छ) आफ्नो मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षण गर्न आउने पर्यवेक्षकहरूको अभिलेख पोलबुकमा राख्ने ।

परिच्छेद-६

विविध

१६. पर्यवेक्षण संघ/संस्थालाई प्रतिवेदन प्राप्त भएको जानकारी दिन सक्ने : निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्ने संघ/संस्थाहरूले अन्तिम प्रतिवेदन बुझाएपछि आयोगले धन्यवादसहित त्यस्तो प्रतिवेदन प्राप्त भएको जानकारी सम्बन्धित संघ/संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

१७. पर्यवेक्षण अनुमति पत्र खारेज हुने : पर्यवेक्षणको लागि दिएको अनुमति देहायको अवस्थामा अधिकृतले खारेज गर्न सक्नेछ :-

- (क) आयोगबाट जारी गरिएका नियम, निर्देशिका, निर्देशनहरूको उल्लङ्घन गरेमा,
- (ख) निर्वाचनमा कुनै उम्मेदवार वा राजनीतिक दलप्रति भुकाव देखिने व्यवहार प्रस्तुत गरेमा,
- (ग) आयोगबाट निर्वाचनमा खटिएका कर्मचारीहरूको कर्तव्य पालनमा कुनै व्यवधान खडा गरेमा,
- (घ) निर्वाचन पर्यवेक्षणसम्बन्धी आचार संहितामा उल्लेख भएका अन्य प्रावधानहरूको उल्लङ्घन गरेमा ।

१८. बाधा अड्काउ फुकाउने : यो निर्देशिकाको कार्यान्वयन गर्दा कुनै बाधा आईपरेमा आयोगले आवश्यक आदेश जारी गरी त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

अनुसूची-१
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

**स्थानीय तह निर्वाचन पर्यवेक्षण गर्नेसम्बन्धी
सूचनाको नमूना**

स्थानीय तह निर्वाचनको पर्यवेक्षण गर्न अनुमति चाहने राष्ट्रिय संघ/संस्थाहरूबाट यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र आयोगमा पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि स्थानीय तह निर्वाचन पर्यवेक्षण निर्देशिका, २०७३ बमोजिम तपसिलमा उल्लिखित कागजातहरूसहित निवेदन दिनुहुन सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि अनुरोध गरिन्छ। उपत्यकाको हकमा निर्वाचन आयोगमा र अन्य जिल्लाहरूको हकमा सम्बन्धित क्षेत्रीय वा जिल्ला निर्वाचन कार्यालयमा निवेदन दिन सकिनेछ।

निवेदनको नमूना www.election.gov.np बाट डाउनलोड गर्न सकिनेछ।

विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी निवेदन दिन चाहने संघ/संस्थाले <https://www.observer.election.gov.np> मा लग अन गर्न सक्नुहुनेछ।

निवेदनसाथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू:

- (क) संघ/संस्था दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- (ख) त्यस्तो संघ/संस्था नवीकरण भएको निस्साको प्रतिलिपि,
- (ग) संघ/संस्थाको विधानको प्रतिलिपि,
- (घ) संघ/संस्थाको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपि,
- (ङ) संस्थाका कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूको नामावली,
- (च) विगतमा गरेका राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुभव भए सो को प्रमाण,
- (छ) पर्यवेक्षण सम्बन्धमा संघ/संस्थाले तयार गरेको ब्रोशर, पुस्तिका, निर्देशिका वा अन्य कुनै प्रकाशन भए सो समेत,
- (ज) संघ/संस्थाले तयार गरेको पर्यवेक्षक परिचालनसम्बन्धी नीति।

अनुसूची-२
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

पर्यवेक्षण निवेदन फाराम

विषय: पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि निवेदन पेश गरेको ।

श्री निर्वाचन आयोग,
कान्तिपथ, काठमाण्डौं ।

स्थानीय तह निर्वाचनको निर्वाचन पर्यवेक्षण अनुमतिका लागि आयोगले प्रकाशित गरेको सूचनामा उल्लेखित आवश्यक कागजातहरू यसै निवेदन साथ संलग्न गरी पेश गरेको छु ।

निर्वाचन आयोगले भर्नुपर्ने

निवेदन फाराम दर्ता नं.

मिति.....

१. संघ/संस्था सम्बन्धी जानकारी

संघ/संस्थाको नाम:

कार्य क्षेत्र:

संघ/संस्थाको दर्ता नं. स्थान

दर्ता मिति:.....

संघ संस्थाको ठेगाना:

टेलिफोन नं: फ्याक्स :

इमेल: वेबपेज:

नविकरण भएको मिति :

कार्यसमिति गठन भएको मिति:

२. संघ/संस्थाको प्रमुखको:

नाम: टेलिफोन/मोवाइल नं.....

फ्याक्स:

इमेल:

३. यसअघि पर्यवेक्षण गरेको भए सो को प्रतिवेदन आयोगमा बुझाएको मिति :

४. खटिने पर्यवेक्षकहरूको अनुमानित संख्या:

	तराई																						
प्रदेश नं. ७	हिमाली																						
	पहाडी																						
	तराई																						
जम्मा																							

नोट: पर्यवेक्षण गर्ने संस्था वा सञ्जालले पर्यवेक्षक खटाउँदा आयोगले निर्धारण गरेको कूल मतदान स्थल मध्ये सबै प्रदेशका हिमाली, पहाडी तथा तराईका जिल्लाहरूका न्यूनतम १०० मतदान स्थलहरूमा खटाउनु पर्नेछ ।

संघ/संस्थाको छाप:

संघ/संस्था प्रमुखको दस्तखत:

अनुसूची-३
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ज) सँग सम्बन्धित)

सम्पर्क व्यक्तिका लागि अख्तियारनामा

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम:

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको प्रमुखको नाम/थर

ठेगाना: ईमेल:

सम्पर्क व्यक्ति सम्बन्धी विवरण:-

नाम, थर..... ठेगाना:

ईमेल: फ्याक्स:

टेलिफोन नं.: मोबाइल नं.:

अख्तियारनामा पाउने व्यक्तिको दस्तखतको नमूना :

पर्यवेक्षण संस्थाको तर्फबाट निम्नलिखित कार्य गर्नका लागि म सम्पर्क व्यक्तिलाई अख्तियारनामा प्रदान गर्दछु:

(१) निर्वाचन आयोग र अन्य निकायबाट कागजात एवम् सामग्रीहरू प्राप्त गर्न र पेश गर्न,

(२) आवश्यक कागजपत्रहरूमा दस्तखत गर्न ।

संघ/संस्थाको छाप

संघ/संस्था प्रमुखको दस्तखत

द्रष्टव्य : कृपया सम्पर्क व्यक्तिको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि यसै साथ संलग्न गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-४
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (भ) सँग सम्बन्धित)

राष्ट्रिय पर्यवेक्षकको सपथ ग्रहण

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम:

पर्यवेक्षक सम्बन्धी विवरण:

नाम थर: ठेगाना:

लिङ्ग : पुरुष महिला

टेलिफोन नं.: मोबाइल नं.:

इमेल: फ्याक्स:

पर्यवेक्षण सम्बन्धी अनुभव :

मैले निर्वाचन अयोगबाट जारी भएको पर्यवेक्षक आचार संहिता राम्रोसँग अध्ययन गरेको छु र माथि उल्लिखित पर्यवेक्षण संस्थाबाट निर्वाचनसम्बन्धी आवश्यक प्रशिक्षण प्राप्त गरेको छु वा गर्नेछु, म कुनै राजनीतिक दलको सदस्य छैन, निर्वाचन आयोगबाट जारी गरिएको पर्यवेक्षण आचार संहिता र निर्वाचनसम्बन्धी कानूनहरूको पालना गर्दै स्वतन्त्र एवं निष्पक्ष ढंगबाट पर्यवेक्षणसम्बन्धी काम गर्ने शपथ लिन्छु।

संलग्न:

- (१) नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (२) पासपोर्ट साइजको फोटो १ प्रति
- (३) पर्यवेक्षकको शैक्षिक योग्यता : तह उत्तीर्ण

पर्यवेक्षकको दस्तखत :

स्थान र मिति:

संघ/संस्थाको छाप

संघ/संस्था प्रमुखको दस्तखत:

पर्यवेक्षकको
मुखाकृति देखिने
पासपोर्ट
साइजको फोटो।

अनुसूची-५
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (अ) सँग सम्बन्धित)

राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय-पत्रको नमूना

निर्वाचन आयोग, नेपाल
ELECTION COMMISSION NEPAL

स्थानीय तह निर्वाचन

राष्ट्रिय पर्यवेक्षक परिचय-पत्र

प.च.नं. : _____

साम/शर _____

पर्यवेक्षण अनुमति प्राप्त संघ/संस्थाको नाम _____

परिचय पत्र ब्याज राहने अवधि _____

परिचय पत्र पाउनेको सही _____

निर्वाचन आयोगको आधिकारिक व्यक्तिको सही _____

साम _____

पद _____

स्थान _____

मिति : २०३४ / ... / ...

संस्था प्रमुखको दस्तखत :

बालबेट साईंजले फोटो ।

परिचयपत्र बालबेट साईंजले र मसलमा समतल प्रेम अनुमति छल्ले ।

Website: www.election.gov.np
Email: info@election.gov.np

पर्यवेक्षकले पालना गर्नुपर्ने कुराहरू:-

पर्यवेक्षकले निर्वाचन आयोगबाट जारी गरिएको पर्यवेक्षक आचार संहितामा उल्लिखित कुराहरूको पालना गर्नुपर्दछ ।

आचार संहिताका महत्वपूर्ण प्रावधानहरू:-

- १) निर्वाचन आयोगको सम्मान र प्रतिष्ठाका साथ आउने कार्य गर्नु हुँदैन ।
- २) आनो भूमिका स्वतन्त्र, निष्पक्ष एवं वस्तुनिष्ठ गर्नु पर्छ ।
- ३) पर्यवेक्षण गर्दा व्यवहारिक एवं फराकिलो दृष्टिकोण राख्नुपर्दछ ।
- ४) पर्यवेक्षण गर्दा निर्वाचन कार्यमा बाधा पुऱ्याउनु हुँदैन ।
- ५) निर्वाचनमा सहिएका कर्मचारीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकारको सम्मान गर्नुपर्दछ ।
- ६) मतदान केन्द्रमा पर्यवेक्षण गर्दा मतसङ्केत कार्यको तोकिएको स्थानबाट अवलोकन गर्नुपर्दछ ।
- ७) मतदान केन्द्र भित्र मतदातासँग कुराकानी गर्नु हुँदैन ।
- ८) मतदान केन्द्रमा कुनै दल वा स्वतन्त्र उम्मेदवारको समर्थन वा विरोध हुने गरी कुनै कुरा व्यक्त गर्न, गराउन, प्रचार प्रसार वा प्रदर्शन गर्नु हुँदैन ।

यो परिचयपत्र हराएको खण्डमा, पाउनु हुने महानुभावले कृपया निर्वाचन आयोगको कार्यालय वा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा नजिकको प्रहरी कार्यालयमा बुझाई दिनुहोला ।

अनुसूची-६
(दफा ६ को उपदफा (२) को खण्ड (ट) सँग सम्बन्धित)

अभिमुखीकरणका विषयहरू

१. निर्वाचनको तयारी:

- निर्वाचन कार्यक्रम
- निर्वाचन अधिकृतहरूको नियुक्ति, तालिम र कार्यालय स्थापनासम्बन्धी व्यवस्था
- निर्वाचन सामग्रीहरूको व्यवस्था र ढुवानी
- मतदान अधिकृतहरूको नियुक्ति र तालिम
- निर्वाचन सामग्रीहरू लगायत कर्मचारीहरूको मतदान केन्द्रसम्म पहुँचको व्यवस्था
- आचार संहिता र अनुगमनको व्यवस्था
- निर्वाचनको समग्र सुरक्षा व्यवस्थापन
- सञ्चार व्यवस्था

२. निर्वाचन प्रक्रिया :

- मतदान केन्द्रहरू रहने स्थानहरू,
- सर्वदलीय बैठक
- मतदान समय
- मतदान केन्द्र सुरक्षा व्यवस्था
- सञ्चार र अनुगमन प्रणाली
- मतदान सञ्चालन प्रक्रिया
- मतदान प्रक्रियामा महिला तथा अन्य पिछडिएका वर्ग समुदायको पहुँच
- मतदान समाप्त भए पछिका प्रक्रियाहरू, मतपेटिका संकलन र ढुवानी व्यवस्था
- मतगणनासम्बन्धी व्यवस्था
- निर्वाचन परिणाम
- सङ्गतकालीन व्यवस्थापन र उद्धार

अनुसूची-७
(दफा ६ को उपदफा (२)को खण्ड (ठ) सँग सम्बन्धित)

पर्यवेक्षण संघ/संस्थाको नाम :

ठेगाना :

स्थानीय तह निर्वाचनको पर्यवेक्षणका लागि खटाइने पर्यवेक्षकहरुको विवरण :

क्र.सं.	पर्यवेक्षकको नाम, थर	स्थायी ठेगाना	लिङ्ग	उमेर	दलित/आदिवासी जनजाति/पिछडिएको वर्ग/मधेशी/अपाङ्गता भएका व्यक्ति	शैक्षिक योग्यता	खटाइने स्थानको नाम		
							मतदान स्थलको नाम	गाँउपालिका /न.पा.को वडा नं.	जिल्ला

संस्था प्रमुखको नाम :

दस्तखत :

मिति :

